

Grote stappen

Bart Natuursteen Zandijk

Bart Natuursteen uit Zandijk heeft grote stappen gemaakt, op meerdere fronten. Ten eerste heeft het bedrijfspannend aan de Guisweg een grondige make-over ondergaan tot showroom en kantoor. Ten tweede is de werkplaats verbouwd om plaats te maken voor een cnc-gestuurde machine van Emmedue. En ten derde is met zoon Lars de vierde generatie in het bedrijf gekomen. “Hij maakt ook al grote stappen, zeker op het gebied van het ambachtelijke werk”, verzekert zijn moeder Christell Bart.

TEKST Wilbert Leistra FOTO'S Wilbert Leistra en Bart Natuursteen

- 1 Drie generaties van het familiebedrijf Bart Natuursteen voor de nieuwe Emmedue Discovery.
- 2 Het bedrijfspand aan de Guisweg heeft een grondige make-over ondergaan.
- 3 De hamers van vier generaties natuursteenbewerkers.

2

“Hier was vroeger de slaapkamer, hier sliep ik”, vertelt Gerard Bart, tweede generatie in het steenhouwersgeslacht Bart. Drie generaties zitten nu aan tafel in de huidige ontvangstruimte van Bart Natuursteen aan de Guisweg in Zaandijk: Gerard, zoon Aby en kleinzoon Lars. En Christell Bart, vrouw van Aby en mede-eigenaar van het natuursteenbedrijf. De geschiedenis van het bedrijf begint echter niet met een Bart. “In 1932 heeft Ben Bruin dit pand laten bouwen om er een steenhouwerij met een bovenwoning te vestigen. Op 1 augustus 1947 nam mijn vader Bram de steenhouwerij over en ben ik hier komen wonen”, vertelt Gerard over de ontstaansgeschiedenis van het familiebedrijf.

Boulevard

Gerard Bart nam in 1984 het natuursteenbedrijf van zijn vader over. Zijn zoon Aby kwam in 1989 in de zaak werken en werd drie jaar later vennoot. “Rond die tijd hebben we verderop in de straat grond aangekocht voor opslag. Het pand van de burens stond te koop en dat hebben we ook gekocht. Daar hadden we de showroom voor het grafwerk ingericht. Al met al hadden we heel wat bezit aan de Guisweg, het werd bijna een heuse Natuursteen Bart-boulevard”, lacht Aby.

Aby's vader Gerard ging in 2008 met pensioen. Zijn vrouw Christell speelde door de groei van het bedrijf een steeds grotere rol bij Bart Natuursteen. Ze werd medevennoot. “Wij wilden niet hier gaan wonen”, vertelt Christell. “We hebben eerst nog gezocht naar een geschikte locatie op een

nabijgelegen industrieterrein, maar dan zit je zo afgelegen. We houden van het pand en de locatie midden in Zaandijk. Hier kunnen we leuk werken. Daarom hebben we een manier gezocht en gevonden om het pand handiger in te richten.”

Roze marmer

De dikke eikenhouten voordeur brengt de klant bijna in verwarring. Is het een woning of het adres van Bart Natuursteen? “Dat deel hebben we bewust zo gelaten”, legt Christell uit. “De meeste mensen komen via de hiernaast gelegen werkplaats binnen.” Bij binnenkomst valt het oog direct op een plaat roze marmer. “Die heeft mijn oma in 1968 nog uitgezocht”, vertelt Aby. “Net als de leistenen vloer op de eerste verdieping.” Bovengekomen ligt aan de rechterkant de voormalige slaapkamer. “Deze hebben we omgebouwd tot ontvangstruimte voor klanten die voor bouw- en interieurwerk komen. Dat hebben we bewust losgetrokken van de showroom van het grafwerk. Niet iedereen wil daarmee worden geconfronteerd”, legt Christell uit.

Achter de keuken ligt het kantoor van Bart Natuursteen. Door de keuken kan de showroom voor het grafwerk worden betreden. “Dit was vroeger een balkon”, vervolgt Christell de uitleg. “Hieronder zit de uitbouw van de werkplaats. Die ondersteunt het geheel. De uitbouw was noodzakelijk om de nieuwe machine te kunnen plaatsen. December 2016 gingen de heipalen de grond in voor de uitbouw en april 2017 kwam de vrachtwagen met de nieuwe machine.”

Paniek

De nieuwe machine is een Emmedue Discovery, een 5-assige cnc-gestuurde brugzaag die ook voor frezen kan worden gebruikt. De machine heeft een gegalvaniseerd monobloc, een hydraulische kiptafel, een Cadcam-tekenprogramma en een nestingprogramma voor het optimaliseren van het materiaalverbruik met een minimum aan afval. Toen de machine werd gebracht, ontstond er toch enige paniek, vertelt Aby. “Hoe komt die enorme machine naar binnen, vroegen we ons af.

3

Een gespecialiseerd kraanbedrijf heeft het gedaan, echt millimeterwerk.”

De productiecapaciteit van Bart Natuursteen is met de komst van de cnc-machine meer dan verdubbeld, aldus Christell. “De machine levert een enorme tijdswinst op. Daar waar eerst de zager het stuk onder de zaag moest bewegen, wordt de machine geprogrammeerd, gaat de deur dicht en kan ander werk worden gedaan.” “In het begin was het best wel wennen”, geeft Aby toe. “De bediening was voor ons een grote omschakeling, vanuit een halfportiekzaag waar je alles handmatig mee doet, naar de machine ‘vertellen’ wat hij moet doen. Dit heeft in het begin best wel wat tijd gekost met het invoeren van de opdrachten. Maar als je het een aantal keer hebt gedaan, werkt het eenvoudig met de icoontjes, dan ga je het ‘zien’. Het tekenen van een complexere opdracht op kantoor is ‘the next level’. Daar hebben we bij de tweede training van de mensen van de Italiaanse fabriek veel tijd aan besteed. Dat vergt weer een andere manier van denken, coördinaten berekenen. Gelukkig is Lars een echte bèta-jongen die dat makkelijk oppakt. Hierin geldt natuurlijk ook: veel doen, dan leer je. Ik denk dat we daarom nog steeds niet alle mogelijkheden uit de machine halen. We doen dit ook bewust stapsgewijs. We gaan dan ook zeker nog een keer een training doen, om juist de complexere projecten te kunnen tekenen en sturen naar de machine. Dat is ook wel het mooie eraan, we leren nog elke dag.”

Vierde generatie

Met de komst van zoon Lars in het familiebedrijf is de vierde generatie vertegenwoordigd in Bart Natuursteen.

5

4

Lang zag het er naar uit dat de natuursteendynastie bij de derde generatie zou stoppen. “Ik heb altijd gezegd dat ik niet in het bedrijf kom werken”, vertelt Lars. Na zijn havodiploma te hebben gehaald, nam hij een tussenjaar. “Ik wist eigenlijk niet wat ik wilde. Ik wilde eigenlijk bij defensie of bij de politie werken. Om de tijd te doden, ben ik bij een klompenmakerij en later bij een bierbrouwerij gaan werken. Twee dagen per week sprong ik bij in de werkplaats hier. Het verbaasde me zelf, maar ik begon het steeds leuker te vinden. Mijn moeder vroeg me op een gegeven moment om een lijstje te maken met plussen en minnen om een keuze te kunnen maken tussen defensie, de politie of het natuursteenvak. Ik hoefde dat lijstje niet te maken, ik had mijn keuze al gemaakt”, zegt Lars stellig. “Gerard en Aby zijn erg bedreven in handhakken. We hebben Lars gezegd, de lat ligt hoog, maar jij moet de beste worden. Gerard heeft hem het frijnen voorgedaan, waarna Lars zei ‘opa, ik ben links’. Het is natuurlijk geweldig dat de tweede generatie het vak leert aan de vierde generatie. In de werkplaats staat het zogenoemde hakkrukje. Ik heb Lars voorgesteld om een comfortabeler krukje te kopen, maar net als zijn opa en zijn vader vindt hij het perfect zitten”, lacht Christell.

Molen

In de straat waaraan Bart Natuursteen ligt, is het een komen en gaan van toeristen die een bezoek brengen aan het iets verderop gelegen Zaanse Schans, onder andere bekend om de molens. Het natuursteenbedrijf heeft een historie met die molens, vertelt Gerard. “Mijn vader en later ikzelf en Aby ook, hakten de molenstenen vlak voor de oliemolens waar onder andere lijnzaadolie werd geperst. Die stenen waren 2 m hoog en 60 cm breed. Nu zijn ze van hardsteen, maar vroeger waren ze van graniet. Daar was je wel zes weken mee bezig.”

Begin dit jaar kwam Bart Natuursteen bij Hart van

- 4 Lars Bart eerste schreden op het pad van ambachtelijk natuursteenbewerken.
- 5 Na een voorbereiding van ruim drie jaar werd begin dit jaar een nieuwe, door Bart Natuursteen gemaakte, molensteen van ruim negen ton geplaatst.
- 6 De historie van Bart Natuursteen in vogelvlucht.
- 7 Patrick Buysse, leverancier van de Emmedue-machine, zpp'er Marc Visser, medewerker Remon van Braam en de familie Bart: Lars, Gerard, Aby en Christell.

Nederland met een molenproject. Aby: "Er moest een nieuwe legger (liggende steen) voor verfmolen De Kat worden gemaakt. Het was een steen met een dikte van 67 cm en een doorsnede van 246 cm. In het midden moest een vierkant gat worden gemaakt. Het bleek nogal een uitdaging om een geschikte steen te vinden, vergeet niet, we hebben het hier over een steen met een gewicht van zo'n negen ton. De meeste groeves vonden het te moeilijk. Samen met MO-B en Pierre Bleu Belge hebben we een oplossing gevonden. En na een voorbereiding van ruim drie jaar kon de molensteen worden geplaatst. Het was in 150 jaar tijd niet meer voorgekomen in Nederland dat een dergelijke molensteen was vervangen."

Combinatie

In de werkplaats staat een dienblad van Belgische blauwe hardsteen. De zijkanten zijn gefrijnd, de binnenkant moet nog vlakker worden gemaakt. "De machine kan het stuk steen met haakse hoeken maken, maar het moet met de

6

hand vlak worden gemaakt. Je hoort Lars af en toe vloeken, maar het is juist het kleine friemelwerk waar je het van leert", vertelt Gerard. De ouders van Lars hebben goed voor ogen waar de toekomst van hun zoon ligt. "Het is geweldig dat hij in zo'n korte tijd het bedienen van de Emmedue onder de knie heeft gekregen, maar hij moet uiteindelijk een natuursteenbewerker worden die ook het handwerk beheerst. Het zit hem in de combinatie tussen de moderne technologie én het ambachtelijke handwerk", aldus een trotse vader en moeder.

7